O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
_____ Z.E. Chorshanbiyev
"_____" _____ 2026-yil

Neft-gaz va geologiya fakulteti 60721500 - "Konchilik ishi (yer osti konchilik ishlari)" ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

DASTURI

Qarshi davlat texnika universiteti
Kengashi yig'ilishining 24.02 2026-yil
7 -sonli majlisida tasdiqlangan.

Qarshi – 2026

2025/2026-o‘quv yilida Neft-gaz va geologiya fakultetining 60721500 - “Konchilik ishi (yer osti konchilik ishlari)” ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy Davlat Attestatsiya savollari belgilangan talablar asosida mazkur ta’lim yo‘nalishi o‘quv rejasiga asosan o‘zlashtirgan fanlarning bo‘limlariga mos ravishda tuzildi.

Tuzuvchilar:

1. **“Konchilik ishi asoslari” fani bo‘yicha:** **Y.L.Karimov**, **N.A.Boymurodov**
2. **“Kon lahimlarini o‘tish texnologiyasi” fani bo‘yicha:** **F.M.Olimov**, **B.B.Egamberdiyev**
3. **“Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi” fani bo‘yicha:** **N.A.Boymurodov**
4. **“Yer osti konchilik ishlari jarayonlari” fani bo‘yicha:** **R.U.Nomdorov**, **A.Y.Bobomurodov**

Ushbu dasturi “Geologiya va konchilik ishi” kafedrasi (Bayoni №14, “07” 03 2026-y.), Neft-gaz va geologiya fakulteti Uslubiy komissiyasi (Bayoni №8, “18” 03 2026-y.) va universitet Uslubiy kengashi (Bayoni №7, “24” 04 2026-y.) tomonidan muhokama qilingan va foydalanishga tavsiya etilgan.

“Neft-gaz va geologiya” fakulteti dekani **t.f.d. (DSc) A.N. Shodiyev**

“Geologiya va konchilik ishi” kafedrasi mudiri: **t.f.f.d. (PhD) U.X.Eshonqulov**

Qarshi davlat texnika universiteti Neft-gaz va geologiya fakulteti 60721500 - “Konchilik ishi (yer osti konchilik ishlari)” ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

1. “Konchilik ishi asoslari” fanidan YaDAK savollari

1. Konchilik sanoati nechta mustaqil tarmoqdan tashkil topgan?
2. O‘zbekiston konlarini yer osti usulida qazib chiqarishda qazib olingan foydali qazilmani yer yuziga ko‘tarib chiqarishning ko‘p qo‘llanadigan usulni aniqlang?
3. Kon bosimi ta'rifini ko‘rsating?
4. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
5. O‘rta va qiya foydali qazilma (ko‘mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi?
6. Kon jinslari ta'rifini aniqlang?
7. Akad V.V.Rjevskiy taklif qilgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
8. Akkad. N.V.Melnikov tavsiya etgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
9. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari nechta guruhga bo‘linadi.
10. Bremsberg yoki uklonlarga parallel o‘tiladigan yo‘laklar bilan bremsberg (uklon) o‘rtasidagi masofani aniqlang?
11. Bremsberga parallel o‘tadigan yo‘laklar undan qancha masofada bo‘lishi kerak?
12. Parallel bremsberkga o‘tiladigan yo‘laklar undan qancha masofada bo‘lishi kerak?
13. Gorizontal kon lahimlarini ko‘rsating?
14. Yer bag‘rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
15. Juda yupqa qatlam (kon yotqizig‘i)ni tavsiflovchi o‘lchamni ko‘rsating.
16. Zamonaviy texnologiya asosida qazib olinganda moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan
17. kon zaxirasini aniqlang.
18. Yig‘ma gorizontli ochish sxemasida qiya stvol orqali foydali qazilmani yer yuziga tashib chiqarishda qo‘llanadigan asosiy transport vositasini ko‘rsating.
19. Qazish bo‘shlig‘i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang.
20. Qazish lahimlari nomini ko‘rsating.
21. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
22. Qanday qatlamlar o‘ta qiya qatlam deyiladi?
23. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
24. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi?
25. Qanday ko‘rsatkich bilan belgilanadi?
26. Qatlamni cho‘ziqligi bo‘yicha uzun stolbalarga ajratib qazish tizimida ko‘mirni komplekslar yordamida qazib olishda uzunligi necha bo‘lishi mumkin?
27. Qattiq va turg‘un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o‘tilsa uning ko‘ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo‘lgani maqul?
28. Qattiqlik birligi sifatida prof. M.M.Potodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan?
29. Kombayn bilan ko‘mir qazishda qazish bo‘shlig‘i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo‘lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi?
30. Metall konlariga nimalar kiradi?
31. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
32. Kon lahimlari bajaradigan vazifalariga ko‘ra nechta turga bo‘linadi?
33. Kon lahimlari yer qobig‘ida joylashishi bo‘yicha necha turga bo‘linadi?
34. Kon lahimlari ta'rifini aniqlang.
35. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang.
36. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang.
37. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko‘rsating.

38. Kon lahimlarini o‘tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko‘rsating.
39. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli?
40. Kon tayyorlov lahimlarini ko‘rsating.
41. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o‘tilganda, asosan qaysi usul qo‘llaniladi?
42. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo‘qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko‘rsating.
43. Konchilik korxonalarida qazish ishlarini tashkil qilish ishlari surilma grafigi belgisini ko‘rsating.
44. Ko‘mir konlarini sidirg‘asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
45. Ko‘mirni yer osti usulida qazishda kovjoy oldi bo‘shlig‘i minimal kengligini ko‘rsating.
46. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta'rifini aniqlang.
47. Lahim o‘tish sikli davomiyligi ta'rifini aniqlang.
48. Lahim o‘tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
49. Lentali konveyerar qiyaligi qanday bo‘lgan kon lahimlarida qo‘llanishi mumkin?
50. Og‘ish burchagi 18 grad - 39 grad bo‘lgan qatlam turi nomini ko‘rsating.
51. Ochik kon ishlari necha davrga bo‘linadi?
52. Ochiq kon ishlari ta'rifini ko‘rsating?
53. Ochiq kon qazish tizimining asosiy elementlarini ko‘rsating.
54. Prof. Ye.f.sheshko tavsiya etgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
55. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo‘lgan bo‘shlikni asrash necha sinfga bo‘linadi?
56. Ruda tanasi qavatlarga ajratib polli usulda qazishga tayyorlanganda qavat va polning o‘lchamlari qanday bo‘lishini aniqlang.
57. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o‘lchamlarini qancha bo‘lishi mumkin?
58. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko‘p bo‘lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo‘llanadigan asosiy transport vositalarini ko‘rsating.
59. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo‘tadil ishlashini ta'minlash kerak?
60. Tor kovjoyli lahim o‘tish usuli qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
61. O‘zbekiston respublikasi dunyo miqyosida nodir metallar zaxirasi bo‘yicha nechinchi o‘rinda turadi?
62. O‘zbekiston respublikasi nodir metallarni qazib chiqarish bo‘yicha dunyo miqyosida nechinchi o‘rinda turadi?
63. Uzlukli tamoyilida ishlaydigan transport vositalarini ko‘rsating.
64. Umumshaxta texnologik bo‘linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko‘rsating.
65. O‘ta qiya (tik) konlarni ochish asosan qaysi koni ochish sxemasi tavsiya qilinadi.
66. Foydali qazilma atamasi ta'rifini ko‘rsating.
67. Foydali qazilma va kon jinslari qattiqlik koeffisenti f>7 bo‘lganda massivdan ajratib olish usulini ko‘rsating.
68. Foydali qazilma va ruda bo‘laklarining kondision o‘lchamlari nima asosida aniqlanadi?
69. Foydali qazilma yoki kon jinsining qattiqlik koeffisenti (f) 4÷7 dan katta bo‘lganda ularni massivdan ajratib olish usulini ko‘rsating.
70. Foydali qazilma yotqizig‘ining gorizontal yo‘nalishdagi eng katta o‘lchami qanday nomlanadi?
71. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz?
72. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o‘lchamlar bilan tavsiflanadi?
73. Foydali qazilma qatlami ta'rifini ko‘rsating.
74. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta'rifini ko‘rsating.
75. Hozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko‘p qismi qaysi usulda barpo etiladi?
76. Cho‘kindi jinslarning mumkin bo‘lgan qalinligini aniqlang.
77. Shaxta (karyer) maydoni ta'rifini ko‘rsating.

78. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo‘lgan ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi?
79. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo‘g‘indan tashkil topadi?
80. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang.
81. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
82. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
83. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
84. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlash qanday ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi?
85. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlashda bremsberg (uklon)ga parallel o‘tkaziladigan yo‘laklarni vazifasini ko‘rsating.
86. Shaxta maydonining cho‘ziqlik bo‘yicha o‘lchami qancha bo‘lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi?
87. Shaxtalarda kovjoy oldi bo‘shligi eni 2 m masofada ochilgan bo‘lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg‘unlik bo‘yicha qaysi sinfga kiradi?
88. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz?
89. Yupqa kon yotqizig‘ini o‘lchamini aniqlang.
90. Yupqa o‘rtacha qalinlikga ega va og‘ish burchagi 12 grad gacha bo‘lgan qatlamlarni qazishda qo‘llaniladigan asosiy qazish tizimini ko‘rsating.
91. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi tik yoki qiya o‘tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi.....
92. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik (ayrim hollarda qiy o‘tiluvchi kon lahimi.....
93. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi.....
94. Har xil tog‘ jinslarini qazib olishda va turli-tuman qazilmalar, chuqurliklarni kovlash maqsadida yer ustida turib olib boriladigan ishlar yig‘indisiga ..... deb aytiladi.
95. Foydali qazilmalarni ochiq usulda qazib olish texnologiyasi ikkita aspektni o‘z ichiga oladi:.....
96. Qazish tizimi deb ..... aytiladi.
97. Tog‘ jinslari kelib chiqishiga ko‘ra .....turlarga bo‘linadi.
98. Ochiq usulda qazib olishda barcha tog‘ jinslari umumiy holda quyidagi guruhlarga bo‘linadi:...
99. Buzilgan tog‘ jinslari bog‘liqlik darajasi bo‘yicha nechta kategoriyaga bo‘linadi?
100. Buzilgan tog‘ jinslari bo‘lakligi bo‘yicha nechta kategoriyaga bo‘linadi?
101. Foydali qazilmalar quyidagilarga ajratiladi:.....
102. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga ..... deyiladi.
103. Yo‘qolish (poteri) deb ..... aytiladi:
104. Aralashuv (razubojivanie) deb ..... aytiladi.
105. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo‘linadi:.....
106. Uyumlarni yer yuzasiga nisbatan joylashishiga qarab konlar quyidagilarga ajratiladi:
107. Uyumlarning sifat taqsimoti va tuzilishi strukturasi bo‘yicha konlar quyidagilarga bo‘linadi:...
108. Yerning ustki qismida ochiq kon ishlari olib borilishi natijasida hosil bo‘lgan chuqurliklar yig‘indisiga ..... deb aytiladi.
109. Ko‘mir sanoatida va sochilma konlarni ochiq usul bilan qazib olishda karyerni ..... deb ataladi.
110. Pog‘ona deb ..... aytiladi:
111. Pog‘onacha (podustup) deb ..... aytiladi.
112. Pog‘ona qiyaligini uning ostki va ustki maydonchalari bilan kesishgan chizig‘iga mos ravishda .....deyiladi.
113. Ish olib boriladigan pog‘onani uning balandligi bo‘yicha chegaralovchi gorizontal yuzaga ..... deyiladi.
114. Ishchi maydon deb ..... aytiladi.
115. Yuqori pog‘onananing yuqori brovkasini quyi pog‘onaning quyi brovkasi bilan hog‘lovchi chiziqlar orasidagi burchak ..... deyiladi.
116. Transport maydonchalari –.....

117. Himoyalovchi maydon –……..
118. Yotiq qatlamlarni qazib olishda, foydali qazilmani qazib olingandan so‘ng karyerda hosil bo‘lgan maydon …… deyiladi.
119. Ochiq kon ishlari natijasida qazib olingan va keraksiz bo‘lgan tog‘ jinslari va nokondision foydali qazilma boyliklari to‘planadigan joyga …… deb aytiladi.
120. Bir vaqtda karyerichida qazish ishlari olib borilayotgan pog‘onalar yig‘indisiga karyerning …… deyiladi.
121. Karyerning bosh parametrlari:……
122. Ochiq kon ishlarining asosiy bosqichlari:……
123. Quritishning qanday turlari mavjud?
124. Konni ochish –……..
125. Kapital transheya –……
126. Qirqim transheya –……..
127. Qazib olish ishlari –……..
128. Konda qazib olish ishlarining samaradorligi - ma'dansiz tog‘ jinslari hajmining qazib olingan foydali qazilma birligiga nisbati bilan aniqlanadi va bu nisbat …… deb ataladi.
129. Chegaraviy qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
130. O‘rtacha qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
131. Joriy qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
132. Qatlamli qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
133. Ekspluatasion qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
134. Boshlang‘ich qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……
135. Rejali qoplovchi tog‘ jinsi koeffisienti –……..
136. Rekultivasiyaning maqsadi –……
137. Karyerlarda kon ishlari quyidagi ishlab chikarish jarayonlaridan iborat:……..
138. Tog‘ jinslarini turi va holatiga bog‘liq holda tog‘ jinsini qazib olishga tayyorlash asosan quyidagi usullar yordamida amalga oshiriladi:……
139. Tog‘ jinsini to‘g‘ridan to‘g‘ri qazib olish va transport vositasiga yuklash yoki qazib olishning o‘zi mashinaning ishchi organi yordamida tog‘ jinsini bir joydan ikkinchi joyga siljitishi va ag‘darmaga bo‘shatishiga - …… deyiladi.
140. Kon massasini tashish uchun qo‘llaniladigan asosiy transport vositalari:……
141. Temir yo‘l transporti qanday holatlarda qo‘llaniladi?
142. Avtomobil transporti qanday holatlarda qo‘llaniladi?
143. Lahim o‘tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
144. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
145. Umumshaxta texnologik bo‘linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko‘rsating.
146. Lentali konveyerlar qiyaligi qanday bo‘lgan kon lahimlarida qo‘llanishi mumkin?
147. Shaxtalarning suvdorlik koeffistenti deganda nimani tushinasiz?
148. Foydali qazilmani eltish deb nimaga aytiladi?
149. Foydali qazilmani eltish usullarini ko‘rsating.
150. Foydali qazilma yotqizig‘ining gorizontal yo‘nalishdagi eng katta o‘lchami qanday nomlanadi?
151. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
152. Shaxtalarda kavjoy oldi bo‘shlig‘i eni 2 m masofada ochilgan bo‘lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg‘unlik buyicha qaysi sinfga kiradi?
153. Qattiq va turg‘un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o‘tilsa uning ko‘ndalang kesim yuzasi shakli va mustaxkamlagich turi qanday bo‘lgani maqul?
154. Lahim o‘tish sikli davomiyligi ta’rifini aniqlang.
155. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo‘tadil ishlashini ta’minlash kerak?
156. Yer bag‘rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
157. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo‘lgan bo‘shlikni asrash necha sinfga bo‘linadi?

158. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo‘g‘indan tashkil topadi?
159. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko‘p bo‘lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo‘llanadigan asosiy transport vositalarini ko‘rsating.
160. Vertikal stvol bu-……
161. Stvolning yer yuzi bilan tutashgan joyini stvol og‘zi va uning stvol atrof inshoatlarini gorizontidan pastdagi qismi …… deyiladi.
162. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, yuklarni pastki gorizontdan yuqori gorizontga ko‘tarish mashinalari yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……..
163. Bevosita yuzi bilan tutashmaydigan, foydali qazilma va boshqa yuklarni o‘z og‘irlik kuchi ta’sirida yuqoridan pastga tushirishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……..
164. Yer yuzi bilan tutashadigan, uncha chuqur bo‘lmagan va kichik ko‘ndalang kesim yuzasi ega bo‘lgan vertical kon laximi bu……
165. Yer yuzi bilan tutashadigan, kichik ko‘ndalang kesim yuzaga ega bo‘lgan va yuqori gorizontdan pastki gorizontga qazib olingan rudani o‘z og‘irlik kuchi ta’sirida tushurishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……
166. Yer yuzi bilan tutashadigan gorizontal kon lahimi konlarni razvedka qilish yoki foydali qazilma yotqizig‘ini ochish maqsadida barpo qilinadigan kon laximi bu……..
167. Xar ikki tomoni yer yuzi bilan bevosita tutashadigan yer osti gorizontal kon laximi bo‘lib, asosan transport ishlarini bajarishga xizmat qiladigan kon laximi bu……
168. Kon yotqiziqlari (qatlamlari) cho‘ziqligiga perpendikulyar o‘tkaziladigan, yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan gorizontal kon laximi bu……
169. Yer yuzi bilan tutashmaydigan gorizontal kon lahimi bo‘lib, shaxta maydonidagi foydali qazilma zaxirasining bir qismini qazishga tayyorlash uhun barpo etiladigan kon laximi bu……..
170. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, shtrekga parallel o‘tiladigan gorizontal kon laximi bu……..
171. Qalin ko‘mir qatlamlari yoki ruda yotqiziqlarining gorizontal qalinligi bo‘yicha o‘tiladigan gorizontal kon laximi bu……
172. Bir-biriga yaqin joylashgan qiya laximlarni o‘zaro tutashtiruvchi gorizontal kon laximi bu……..
173. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, mexanik qurilmalar yordamida yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga tushurishga xizmat qiladigan kon laximi bu……..
174. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, pastki gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani yuqori gorizontga mexanik uskunalar yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan kon laximi bu……
175. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga o‘z og‘irlik kuchi ta’sirida tushurishga xizmat qiladigan kon laximi bu……..
176. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, bremsberg yoki uklonning bir tomoni yoki xar ikki tomonidan ularga parallel o‘tiladigan kon laximi bu……
177. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, foydali qazilma qatlami bo‘ylab, uning qalinligi orasidan o‘tiladigan kon laximi bu……..
178. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, qiya kon laximi bo‘lib, asosan ruda konlarini qazib olishda ish joylarini shamollatish, foydali qazilma va boshqa yuklarni yuqoridan pastga o‘z og‘irlik kuchi ta’sirida tashishga xizmat qiladigan qiya kon laxim bu……..
179. Ko‘ndalang kesim yuzasiga nisbatan uncha uzun bo‘lmagan kon laximi…… deb yuritiladi
180. Bevosita foydali qazilma yotqizig‘ini qazib olish uchun barpo etiladigan kon laximlari……
181. Qazish ishlari boshlanadigan qazish laximlarining yuzasi…….. deyiladi
182. Ko‘mir shaxtalarida kavjoy katta uzunlikka ega bo‘lsa, uni …… deb yuritamiz
183. Yer osti kon laximlarini mustaxkamlash turlari nechta turga bo‘linadi?
184. Chaplama betonning qalinligi qancha?
185. Bir smenada zaboy o‘rtacha 2-2,5 m ga siljib ___ ta mustaxkamlagich ramalari o‘rnatiladi.
186. Kombaynlarning ishlab chiqarish quvvati ……

187. _____quvvat tashkiliy texnik sabablarga ko'ra qo'shimcha to'xtalishlarni xisobga olgan xolda aniqlangan.
188. To'g'ri o'yiqlarda shpurlar soni asosan _____ tani tashkil qiladi.
189. _____– bu tarkibida N2, Co gazlari atmosferadagi ushbu gazlar miqdoriga nisbatan ortiqcha ko'p bo'lgan yoki tarkibida kislorod bo'lmagan kon havosi.
190. Shamollatish usullari nechchi xil bo'ladi?
191. Xaydashga asoslangan shamollatish usulida xavfsizlik qoidasiga asosan truboprovod kon laximi kavjoyidan ___m dan ko'p orqada qolmasligi kerak.
192. Tog' jinslarini tozalash, o'tish sikli davomiyligi va mexnat sarfining _____ ni tashkil qiladi.
193. Suv chiqaruvchi ariqchalar transhyasimon shaklga ega bo'lib, rudnik xududidagi suv to'plovchi xavza yo'nalishida _____ qiyalikda bo'ladi.
194. Barcha stvollarda yo'naltiruvchilar yaruslari orasidagi masofa __ m ga teng.
195. Stvol mustaxkamlagichlari qalinligi 300 va 400mm bo'lgan .....
196. Tik stvollarni o'tishning texnologik sxemasi quyidagicha.....
197. Stvollarni jaylashtirsh sxemalari.....
198. Konchilik sanoati tarmoqlarida qanday konlarini qazib chiqaruvchi korxonalar faoliyat yuritadilar?
199. Konchilik sanoati texnikiqtisodiy ko'rsatkichlarini yaxshilashga, nimani rivojlantirish orqali erishiladi?
200. Qanday kon qazish ishlari majmui ochiq kon ishlari deb yuritiladi?
201. Qanday ishlab chiqarish jarayonlari majmui ochiq kon ishlari deyiladi?
202. Konni ochiq usulda qazib olish uchun xizmat qiladigan ochiq kon lahimlari majmui qanday nomlanadi?
203. Bitta karer orqali qazib olishga ajratilgan foydali qazilma koni yoki uning bir uchastkasi nima deb nomlanadi?
204. Karerning asosiy ob'ektlari uchun yer yuzida ajratilgan maydon qanday nomlanadi?
205. Karerni chuqurlik bo'yicha chegaralovchi tekislik nima deyiladi?
206. Karer yonbag'rining yer yuzi bilan kesishish chizig'i nima deb nomlanadi?
207. Karer yonbag'rining asosi bilan kesishish chizig'i nima deb nomlanadi?
208. Karer ustki va ostki chegaralari orqali o'tkazilgan shartli tekislik qanday nomlanadi?
209. Karer asosi (tubi) hilan usti o'rtasidagi o'rtacha masofa nimani tashkil qiladi?
210. Pog'onasimon ko'rinishga ega bo'lgan puch tog' jinsi yoki foydali qazilma qatlami nima deb ataladi?
211. Qaysi ko'rsatkichlar karerning asosiy parametrlari hisoblanadi?
212. Konlarni ochiq usulda qazib olishda karer maydoni vertikal va gorizontal tekislik bo'yicha ajratilishi qanday nomlanadi?
213. Pog'ona elementlarini aniqlang?
214. Kirma va kavjoy deb nimaga aytiladi?
215. Qazish fronti deb nimaga aytiladi?
216. Berma deb nimaga aytiladi?
217. Og'ish burchagi bo'yicha foydali qazilma yotqiziqlari qanday bo'ladi?
218. Og'ish burchagi 100 gacha bo'lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
219. Og'ish burchagi 10300 bo'lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
220. Og'ish burchagi 300 dan katta bo'lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
221. Karerlar shakli bo'yicha qanday maydonli bo'ladi?
222. Kon yotqiziqlari tarkibi bo'yicha qanday bo'linadi?
223. Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish nechta davrdan tashkil topadi?
224. Konlarni ochiq usulda qazib olishda qanday kon ishlari asosiy ishlar hisoblanadi?
225. Qanday kon ishlari konlarni ochiq usulda qazib olishining asosiy jarayonlari hisoblanadi?
226. Karerlarda kon massivlarini qazishga tayyorlash qanday usullarda bajarilishi mumkin?
227. Tashish ishlarining asosiy vazifasi nima?
228. Ag'darma hosil qilish jarayoni deganda nimani tushunasiz?

229. Konlarni ochiq usulda qazib olishda barcha kon jinslari qanday guruhlarga bo'linadi?
230. Qanday qattiq kon jinslari qoyasimon jinslar guruhini tashkil qiladi?
231. Qanday qattiq kon jinslari yarim qoyasimon jinslar guruhini tashkil qiladi?
232. Qanday kon jinslari pishiq jinslar guruhini tashkil qiladi?
233. Qanday kon jinslari yumshoq jinslar guruhini tashkil qiladi?
234. Qanday kon jinslari sochilma jinslar guruhini tashkil qiladi?
235. Jinslar buzilish qiyinligi ko'rsatkichi bo'yicha necha sinfga bo'linadi?
236. Skvajina zaryad usuli qanday hollarda qo'llaniladi?
237. Shpur zaryadi usuli qanday hollarda qo'llaniladi?
238. Portlatish skvajinalari qanday shaklga ega kon lahimi hisoblanadi?
239. Skvajinaning asosiy parametrlari nimalardan iborat?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Y.L.Karimov, A.M.Xo'jaqulov, F.M.Olimov, K.J.Hakimov. Foydali qazilmalarni ochiq usulda qazib olish Darslik. Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2021-yil.
2. A.M. Xuyakulov. "Ochiq mayning" nashriyoti, 2023 y. Darslik. Qarshi "Intellekt"
3. Sagatov N.X., Aripova L.T., Petrosov Yu.Ye., Jabborov M.N. Ochiq usulda qazib olish texnologiyasi va kompleks mexanizatsiyalash. Darslik. -T.: "Kamalak" nashriyoti, 2015-yil, 296 bet.
4. Sagatov N.X. Qon ishi asoslari.Darslik. - T.: TDTU, 2015. Sagatov N.X., Meliqulov A.D., Shamirzayev X.X. Foydali qazilmalarni yer osti usulida qazib olish. Darslik. T.: TDTU, 2004.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutq. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. -56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24-yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016-yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston" milliy yuridik instituti. 2016.48 b.
3. Mirziyoyov Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. 488 b.
4. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son Farmoni.

Elektron resurslar

1. http://www.gov.uz/ - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. http://www.lex.uz/ O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi milliy ma'lumotlar bazasi.
3. http://www.rusmet.ru/minjournal/.
4. http://www.ziyonet.uz/.
5. http://www.catback.ru/ Ilmiy maqolalar va o'quv qo'llanmalar.
6. http://www.ngmk.uz/.
7. http://www.agmk.uz/.
8. http//www.elibrary.ru/ - ilmiy elektron kutubxona.
9. http//172.16.2.210 markaz. Toshkent davlat texnika universiteti axborot resurslari.

2. "Kon lahimlarini o'tish texnologiyasi" fanidan YaDAK savollari

1. Geologik zahira o'z ahamiyatiga ko'ra quyidagi turlarga bo'linadi?
2. Zamonaviy texnologiya taraqqiyoti darajasida iqtisodiy jihatdan qazib olish samarali bo'lgan umumiy miqdorning qismi .....deyiladi?
3. Zamonaviy texnologiya taraqqiyoti darajasida qazib olish iqtisodiy jihatdan samarasiz bo'lgan umumiy miqdorning tegishli qismi ..... deyiladi?
4. O'rta va qiya foydali qazilma (ko'mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi?
5. Jinslarning parchalash jarayoniga ko'rsatadigan qarshiligi.....deyiladi?
6. Qaysi ishlar kon-tayyorlov ishlariga kiradi?
7. Asosiy ishlab chiqarish jarayonlari qaysi javobda to'g'ri berilgan?
8. Qazib olingan kon massasini zaboydan shaxta stvoligacha tashish bu?
9. 1 kub metr hajmdagi rudaning og'irlik miqdori, bu?
10. Tozalash jarayonlari qaysi jarayonga tegishli?
11. Mexanizatsiyalashgan yetkazib berishni to'g'ri javobini ko'rsating?
12. Skreper qurilmalari uchun ishlatiladigan kanatlarning diametri aniq ko'rsatilgan to'g'ri javobni ko'rsating
13. Skreperlar tipiga qarab qanday turlarga bo'linadi?
14. Tog' jinslarini qazib olishda parchalashga ko'rsatadigan qarshiligi nima deyiladi...?
15. Tog' jinslarining kon mashinalari ishchi organlari va detallarini ishqalanish jarayonida yemirish qobiliyati bu...?
16. Tog' jinslari massivining ochiq yuza xosil qilinganda yemirilmaslik va muvozanatni saqlash qobiliyati bu...?
17. Ko'tarish qurilmalari o'rnatilmagan shamollatish stvollariga havoning ruxsat etilgan eng yuqori tezligi necha m/s tashkil etadi?
18. Tayyorlov lahimlarini o'tishda asosiy texnologik jarayonlarni bajaruvchi mexanizatsiya vositalarini ko'rsating?
19. Faqat yuklarni ko'tarish va tushirish uchun xizmat qiluvchi stvollarda eng yuqori havoning tezligi necha m/s tashkil yetadi?
20. Yuklar va odamlarni kutarish va tushirish uchun xizmat kiluvchi stvollarda havoning ruxsat etilgan eng yukori tezligi?
21. Burg'ulashning nechta turi mavjud?
22. Qo'l perferatorlarining og'irligi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
23. O'zbekiston konlarini yer osti usulida qazib chiqarishda qazib olingan foydali qazilmani yer yuziga ko'tarib chiqarishning ko'p qo'llanadigan usulni aniqlang?
24. Qazish lahimlari nomini ko'rsating?
25. Qanday jinslar tub jinslar xisoblanadi ?
26. Qattiq va turg'un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o'tilsa uning ko'ndalang kesim yuzasi shakli va mustaxkamlagich turi qanday bo'ladi?
27. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
28. Kon ishlari ta'rifini ko'rsating?
29. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo'yicha nechta turga ajratiladi?
30. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang?

31. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli?
32. Foydali qazilma va kon jinslari qattiqlik koeffitsenti f>6 bo'lganda massivdan ajratib olish usulini ko'rsating
33. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
34. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda qanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
35. Perfaratorlarning ishlash printsipi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan
36. Lahim utuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli buyicha qanday turlarga bo'linadi?
37. Lahim o'tish komplekslari asosiy mashina va uskunalari nimalardan iborat?
38. Yakka tartibdagi mustaxkamlagichlar turlarini ko'rsating
39. Detonatsiya deb nimaga aytiladi
40. Rudani ikkilamchi maydalash qachon qo'llaniladi
41. Qatlam yoki ruda olingandan keyin paydo bo'lgan bo'shliqning ust tomoni nima deyiladi?
42. Gorizontal kon lahimlarini ko'rsating?
43. Yer bag'rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
44. Shtangali mustahkamlagich bu...?
45. Qazish bo'shlig'i tabiiy saqlash deb nimaga aytiladi
46. Qazish bo'shlig'i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang
47. Kon lahimini old devori nima deb ataladi
48. Burg'ilash tezligi nimalarga bog'liq
49. Kapsulsiz portlatish nima?
50. Elektr usuli bilan portlatish bu?
51. Portlovchi moddaning etalon sifatida qabul qilingan turi qaysi?
52. Qanaqangi zaboylar bor?
53. Chuqurligi 5 m dan yuqori va diametri 75 mm dan yuqori bo'lgan, tog' jinsi massivida silindrik shaklda quyilgan bo'shliq ..... deb ataladi?
54. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
55. Qazib – tashuvchi mashinalar bu ?
56. Qazib olish ishlari bu..?
57. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
58. Lahim o'tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
59. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi?
60. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
61. Gorizontal kon lahimlari qaysilar?
62. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda kanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
63. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko'rsating?
64. Lahim o'tuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli bo'yicha turlari..?
65. Shpur nima?
66. Skvajina nima?
67. Shpurlarni burg'ilash nimalar bilan amalga oshiriladi?
68. Teleskopli perforatorlar nimaga mo'ljallangan?
69. Qo'lda boshqariladigan perforatorlar bilan nima burg'ulanadi?
70. Buzilgan tog' jinslari bog'liqlik darajasi buyicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
71. Yo'qotilish bu...?

72. Mustahkamlagichlar necha hilga bo‘linadi
73. Konni ishga solish maqsadida o‘tkaziladigan lahimlar quyidagi turlarga bo‘linadi...?
74. Konlarni lahimlar yordamida qavat, panel yoki qazish bo‘linmasi deb ataluvchi qismlarga bo‘lish, bu...?
75. Foydali qazilma jinsini uning yo‘nalishi bo‘yicha, foydali qazilma jinsi, ko‘mir qatlami yoki atrof kon jinslari orasidan o‘tiladigan yer osti kon lahimi, bu.....?
76. Rudalarni massivdan maydalangan holda ajratib olish bu...?
77. Tog‘ jinsini ko‘chirish jarayoni qaysi jarayonga tegishli?
78. Sifat boshqarish jarayoni bu?
79. Rudani o‘yib olish bu?
80. Ikkilamchi maydalash bu....?
81. Yer osti rudniklarida asosiy ruda o‘yib olish usullari qaysi javobda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
82. Foydali qazilma jinsini uning yo‘nalishi bo‘yicha, foydali qazilma jinsi, ko‘mir qatlami yoki atrof kon jinslari orasidan o‘tiladigan yer osti kon lahimi, bu...?
83. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari nechta guruxga bo‘linadi?
84. Ko‘mir konlarini sidirg'asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
85. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta'rifini aniqlang?
86. Konni bir necha qismga bo‘lish hamda qazib olish uchun zarur bo‘lgan tayyorgarlik ishlarini amalga oshirish maqsadida o‘tkazilgan lahim ..... deyiladi?
87. Tik (qiya) kovlangan kon inshooti bo‘lib, chuqurligi 100-150 m dan ziyod gacha yetadigan lahim ..... deyiladi?
88. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga ... deyiladi?
89. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo‘linadi...?
90. Foydali qazilmalarni yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi?
91. Tarkibidagi foydali komponentlar soniga bog‘liq holda rudalar quyidagilarga bo‘linadi?
92. Qalinligi 0,8 m dan 4-5 m gacha bo‘lgan ruda tanalari...?
93. Yotish burchagi 0-30 bulgan ruda yotqiziqlari...?
94. Yotish burchagi 3-180 bulgan ruda yotqiziqlari...?
95. Yer sirtidan foydali qazilmagacha bo‘lgan kon lahimlar o‘tish, bu...?
96. Foydali qazilmani keng ko‘lamda qazish bo‘yicha konchilik ishlarini olib borish, bu...?
97. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi tik yoki qiya o‘tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi...?
98. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik (ayrim xollarda qiya) o‘tiluvchi kon lahimi...?
99. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi...?
100. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo‘yicha 3 kategoriyasi, m^3/t
101. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo‘yicha o‘ta kategoriyasi, m^3/t
102. Shaxta maydoni qanday qismlarga ajratish mumkin
103. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz
104. Qatlamli konlarni qazish tizimlari deganda nimani tushunasiz
105. Qazish tizimiga quyiladagan talablar
106. Qalin ko‘mir qatlamlarni tabaqalarga ajratish usullari
107. Keng qamrovli usulda qazish mashinasi kavjoy bo‘ylab ko‘mirni massivdan necha metrgacha ajratib oladi

108. Tor qamrovli usulda qazish mashinasi kavjoy bo‘ylab ko‘mirni massivdan necha metrgacha ajratib oladi
109. Mexanizatsiyalashgan siljuvchi mustahqamlag‘ichlarni turlari
110. Kon bosimini boshqarish usullari
111. Uzun stolbali qazish tizimida qazish maydoni chegaralarida kon-tayorlov va qazish ishlari o‘zaro bog‘langani
112. Sidirg‘asiga qazish tizimida qazish maydoni chegaralarida kon-tayorlov va qazish ishlari o‘zaro bog‘langani
113. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi qiya o‘tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi
114. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik ayrim hollarda qiy o‘tiluvchi kon lahimi
115. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo‘lgan ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi
116. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang
117. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz
118. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta'rifini ko‘rsating
119. Hozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko‘p qismi qaysi usulda barpo etiladi
120. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda kanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi
121. Foydali qazilma yotqizig'ining gorizontal yo‘nalishdagi eng katta o‘lchami qanday nomlanadi
122. Foydali qazilma va ruda bo‘laklarining kondision o‘lchamlari nima asosida aniqlanadi
123. Tor kovjoyli lahim o‘tish usuli qanday sharoitlarda qo‘llaniladi
124. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo‘tadil ishlashini ta'minlash kerak
125. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo‘lgan bo‘shlikni asrash necha sinfga bo‘linadi
126. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o‘lchamlarini qancha bo‘lishi mumkin
127. Lahim o‘tish sikli davomiyligi ta'rifini aniqlang
128. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz
129. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlash qanday ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi
130. Kon lahimini old devori bu
131. Toshko‘mirni o‘rtacha zichligi, t/m^3
132. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz
133. Cho‘kindi jinslarning mumkin bo‘lgan qalinligini aniqlang
134. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo‘g'indan tashkil topadi
135. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlashda bremsberg (uklon)ga parallel o‘tkaziladigan yo‘laklarni vazifasini ko‘rsating
136. Shaxta maydonining cho‘ziqlik bo‘yicha o‘lchami qancha bo‘lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi
137. Shaxtalarda kovjoy oldi bo‘shligi eni 2 m masofada ochilgan bo‘lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg'unlik bo‘yicha qaysi sinfga kiradi
138. Rudani yer qa’ridan sifatli va to‘laroq qazib olish darajasi uning.....bilan baholanadi
139. Kon bosimi ta’rifini ko‘rsating
140. Kon lahimlarini o‘tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko‘rsating

141. Ruda tushiruvchi lahim orqali rudani lahim tagiga tushirish odatda uni.....bilan birga kuzatiladi
142. Qazish bo'shlig'ini tabiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang
143. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
144. Qattiqlik birligi sifatida prof. Potodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan
145. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi
146. Chuqurligi 100 metrgacha bo'lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o'tiluvchi tik (ayrim xollarda qiya) o'tiluvchi kon lahimi
147. Asosan metall rudalari, kon-kimyo xom ashyo va qurilish materiallarini yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi bu
148. Qimmatbaho metallrga ega bo'lgan sochma konlarni qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi
149. Yer yuzi bilan tutashmaydigan stvoldan foydali qazilmagacha bo'sh tog' jinslaridan foydali qazilma yotish chizig'igacha to'g'ri burchak ostida o'tiluvchi gorizontal kon lahimi?
150. Yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilma yotish chizigiga parallel o'tiluvchi tayyorlovchi gorizontal kon lahimi?
151. Yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilma yotish chizig'iga to'g'ri burchak ostida fakat ruda gavdasi ichidagi utiluvchi gorizontal kon lahimi?
152. Asosiy gorizontdan tepa tomonga asosan rudalarni tashish uchun o'tiladigan qiya kon lahimi?
153. Asosiy gorizontdan pastda joylashgan rudalarni ko'tarish uchun o'tiladigan qiya kon lahimi?
154. Bevosita yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilmaning ochish uchun o'tiluvchi tik yoki qiya va stvol vazifasini bajaruvchi kon lahimi?
155. Yupqa kon yotqizig'ini o'lchamini aniqlang?
156. Shaxtaning II kategoriya nisbiy metanchanligi m^3/t.s?
157. Normal sharoitda 1 gramm molekulaning hajmi?
158. Metanning alangalanish harorati?
159. Metanning havo tarkibidagi portlovchanligi chegarasi?
160. Metanning havo tarkibidagi konsentratsiyasi qanday bo'lganda portlaydi?
161. Mikro iqlim – bu?
162. Kislorodning zichligi necha g/sm3 teng?
163. Shaxta havosi tarkibidagi azot oksidi qoldiqlari portlatilgan kon massasida necha soatgacha saqlanib turishi mumkin?
164. Shaxta sharoitida havo namligini qanday asbob yordamida aniqlanadi?
165. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo'yicha nechta turga ajratiladi?
166. Metanni mahalliy yig'ilishini bartaraf etish uchun kon mashinalariga nimalar o'rnatiladi?
167. Qaysi gazning havo tarkibidagi konsentratsiyasi yuqori bo'lgan hollarda o'pkaga ta'sir etib, yo'talish, ko'krak qisilishi va xirillash kabi kasalliklarni tug'diradi?
168. Kon lahimlaridagi havoning harakatlanish tezligi 2 m/s va nisbiy namligi 90% dan ortiq bo'lganda qanchadandan oshmasligi kerak?
169. Shaxta havosini konditsiyalashda asosan nima ish qilinadi?
170. Kolorifer qurilmasi kanali bilan stvol o'rtishda 5 m lik masofada havo harorati qanchadan kam bo'lmasligi kerak?
171. Qish kunlarida kon lahimlarida normal issiqlik sharoitini hosil qilishda qanday qurilmalardan foydalaniladi?
172. Og'ish burchagi bo'yicha "qiyaroq (yotiq)" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?

173. Og'ish burchagi bo'yicha "qiya" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?
174. Og'ish burchagi bo'yicha "o'ta-qiya" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?
175. Og'ish burchagi bo'yicha "tik" qatlamni og'ish burchagi, necha gradus?
176. Qalinlik bo'yicha "juda yupqa" qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
177. Qalinlik bo'yicha "yupqa" qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
178. Qalinlik bo'yicha "o'rtacha" qalinlik qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
179. Qalinlik bo'yicha "qalin" qalinlik qatlamni (yotqiziq) rusumlari, m?
180. Ko'mir qatlamlar oddiy deb qaysi tarkibga aytiladi?
181. Ko'mir qatlamlar murakkab deb qaysi tarkibga aytiladi?
182. Ko'mir shaxtalarda yo'qotilish koeffitsienti bu.....?
183. Ko'mir shaxtaning asosiy parametrlari?
184. Ko'mir konning geologik zahirasi?
185. Ko'mir konning sanoat zahirasi?
186. Ko'mir shaxtaning ishlab chiqarish quvvati?
187. Shaxtalarning hisobiy ishlash muddati?
188. Shaxtaning to'liq ishlash muddati?
189. Ko'mir qatlamni unumdorligi?
190. Toshko'mirni o'rtacha zichligi, necha t/m^3 ga teng?
191. Antratsitni o'rtacha zichligi, necha t/m^3 ga teng?
192. Qo'ng'ir ko'mirni o'rtacha zichligi, t/m^3?
193. Yer osti usulida qazishning assosiy bosqichlari?
194. Asosiy (bosh) ochuvchi rusumli lahimlarga nima kiradi?
195. Shaxta maydoni hududida bosh va yordamchi stvollarning o'zaro joylashish?
196. Metan bo'yicha ko'mir shaxtalarni kategoriyalari nechta turga bo'linadi?
197. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo'yicha 1 kategorisi, m^3/t?
198. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo'yicha 2 kategorisi, m^3/t?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar.

1. Eshonqulov U.X., Qayumov O.A., Latipov Z.Y., Nomdorov R.U., Xo'jaqulov A.M. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi.– darslik. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2023 y.
2. A.M.Khujakulov. Ochiq konchilik ishlari – darslik. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2023 y.
3. X.A.Nurxonov, A.Y.Shukurov, N.A.Boymurodov. Burg'ilash va portlatish ishlarida xavfsizlik qoidalari. O'quv qo'llanma. – Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2022 yil.
4. Sagatov N.X. Kon ishi asoslari. O'quv qo'llanma. Toshkent: TDTU, 2005.-212 b.

Qo'shimcha adabiyotlar.

1. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi.-T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. -56 b.
2. Mirziyayev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7-dekabr – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. – 48 b.

3. Mirziyayev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 488 b.
4. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son farmoni.

Elektron resurslar

1. http://www.gov.uz/ – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. http://www.lex.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlar milliy bazasi.
3. http://www.rusmet.ru/minjournal/
4. http://www.ziyonet.uz/
5. http://www.catback.ru/ – Научные статьи и учебные материалы.
6. http://www.ngmk.uz/
7. http://www.agmk.uz/
8. http //www.elibrary.ru/ – ilmiy electron kutubxona.
9. http//172.16.2.210 – Toshkent davlat texnika universiteti axborot resurslar markazi.

3. "Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi" fanidan YaDAK savollari

1. Foydali komponentlar turi bo'yicha rudalar .....guruhlarga bo'linadi?
2. Rudani yer qa'ridan sifatli va to'laroq qazib olish darajasi uning ..... bilan baholanadi?
3. Ruda yo'qotilishi umumrudnik, massiv va ajratib olingan ruda bo'yicha..... yo'qotilishlarga bo'linadi
4. Kapital kon lahimlari atrofida, ularni saqlash maqsadida va yer yuzidagi turli obyektlarni shikastlanishidan muhofaza qilish uchun ular ostida qoldirilgan seliklardagi ruda zaxiralari ..... ruda yo'qotilishini tashkil qiladi
5. Massivdagi ..... ruda yo'qotilishi qazish bloklari ichida, kon-tayyorlov lahimlari (shtreklar, ko'tarmalar va h.k.)ni saqlash uchun ular atrofida qoldirilgan seliklar, shuningdek, ruda tanasi bilan uni o'rab olgan jinslar kantaktida qolib ketadigan ruda zaxiralaridan iborat bo'ladi.
6. Ruda tanasi osilgan yonida yotgan jinslar massivi uning ..... va ruda tanasini yotgan qismidagsi esa uning asosi deb yuritiladi
7. Ruda tanasi osilgan yonida yotgan jinslar massivi uning shipi va ruda tanasini yotgan qismidagsi esa uning ..... deb yuritiladi
8. Juda yupqa qatlam (kon yotqizig'i)ni tavsiflovchi o'lchamni ko'rsating
9. Qanday qatlamlar o'ta qiya qatlam deyiladi?
10. Qazish lahimlari nomini ko'rsating
11. Konchilik jinslari mustahkamlik koeffitsientini birinchilardan bo'lib tasniflagan taniqli olim?
12. ..... - jinslar massiviy tagi va yon tomonini qazib olib ochiq yuza hosil qilganda, uning ma'lum muddatgacha o'pirilib tushmasdan ship qismini butunligini saqlab turish xususiyati
13. Rudani massivdan ajratgandan so'ng bo'laklarga bo'lib, parchalash natijasida qo'porilgan rudani umumiy hajmi ko'payadi
14. Portlovchi modda .....ga o'rnatilgan bo'lsa, bu usul shpurli zaryad deb aytiladi
15. Agar portlovchi moddaning zaryadi .....ga o'rnatilgan bo'lsa, unda skvajinali zaryad deyiladi.
16. Patronning diametri ..... diametridan kichikrok. bo'lishi kerak
17. Kon bosimi ta'rifini ko'rsating
18. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko'rsating
19. Kon lahimlarini o'tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko'rsating
20. Kon lahimlarini o'tishning burg'ilab-portlatish usulida o'tish lahim qiyaligi necha gradus bo'lganda qo'llanishi mumkin
21. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli
22. Kon tayyorlov lahimlarini ko'rsating
23. .....- qazilgan uchastka doirasida portlatib qulatilgan joyidan asosiy transport vositalariga yuklaydigan joygacha yetkazib berishga aytiladi.
24. Rudani chiqarish usuli asosan ikki xil ko'rinishga ega: ..... va mexanizatsiyalashgan usul
25. .....- chiqarish usulida skreper, konveyer, o'ziyurar vagonetkalarda, yuklovchi-tashuvchi mashinalarda amalga oshiriladi
26. Ruda tushiruvchi lahim orqali rudani lahim tagiga tushirish odatda uni ..... bilan birga kuzatiladi
27. Ba'zan rudani portlatish kuchi ta'sirida ham tushirish yoki yuqori bosimdagi suv oqimi bilan ..... chiqariladi.
28. Rudani tushirish, yuklash, tashish ish unumdorligi uning ..... o'lchami bilan aniqlanadi

29. Qattiq va turg‘un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o‘tilsa uning ko‘ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo‘lgani maqul
30. Yig‘ma gorizontli ochish sxemasida qiya stvol orqali foydali qazilmani yer yuziga tashib chiqarishda qo‘llanadigan asosiy transport vositasini ko‘rsating
31. Qazish bo‘shlig‘ini tabiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang.
32. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
33. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
34. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta’sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
35. Lahim atrof jinslari deformatsiyasi ta’rifini aniqlang
36. Lahim o‘tish sikli davomiyligi ta’rifini aniqlang
37. Massivdan ajratib olingan (maydalangan) kon jinslari xossalarini aniqlang
38. Mexanik usulda lahim o‘tish jinslar qattiqlik koeffitsenti (f) qancha bo‘lganda qo‘llanishi mumkin
39. O‘rta va qiya foydali qazilma (ko‘mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi
40. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari nechta guruhga bo‘linadi
41. Gorizontal kon lahimlarini ko‘rsating
42. Yer bag‘rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi
43. Zamonaviy texnologiya asosida qazib olinganda moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan kon zaxirasini aniqlang
44. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi
45. Qanday qatlamlar o‘ta qiya qatlam deyiladi
46. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi
47. Qatlam og‘ishi qanday ko‘rsatkich bilan belgilanadi?
48. Qatlamni cho‘ziqligi bo‘yicha uzun stolbalarga ajratib qazish tizimida ko‘mirni komplekslar yordamida qazib olishda uzunligi necha bo‘lishi mumkin?
49. Qattiqlik birligi sifatida prof. Protodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan
50. Kombayn bilan ko‘mir qazishda qazish bo‘shlig‘i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo‘lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi?
51. Kon ishlari deganda nimani tushunasiz?
52. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo‘yicha nechta turga ajratiladi?
53. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta’sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
54. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang
55. Kon lahimlarini o‘tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko‘rsating
56. Konni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o‘tilganda, asosan qaysi usul qo‘llaniladi?
57. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo‘qotilishi miqdoriga ta’sir etuvchi asosiy omilni ko‘rsating
58. Lahim o‘tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
59. Lentali konveyerlar qiyaligi qanday bo‘lgan kon lahimlarida qo‘llanishi mumkin?
60. Foydali qazilma yotqizig‘ining gorizontal yo‘nalishdagi eng katta o‘lchami qanday nomlanadi?
61. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o‘lchamlar bilan tavsiflanadi?
62. Cho‘kindi jinslarning mumkin bo‘lgan qalinligini aniqlang
63. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang

64. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushinasiz?
65. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik (ayrim hollarda qiya) o‘tiluvchi kon lahimi
66. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi
67. Asosan metall rudalari, kon-kimyo xom ashyo va qurilish materiallarini yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi.
68. Qimmatbaho metallarga ega bo‘lgan sochma konlarni qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi
69. Bevosita yer yuzi bilan tutashadigan va konni ochish uchun o‘tiladigan kon lahimi.
70. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan, yuklarni pastki gorizontdan yuqori gorizontga ko‘tarish mashinalari yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan vertikal kon lahimi.
71. Qalin ko‘mir qatlamlari yoki ruda yotqiziqlarining gorizontal qalinligi bo‘yicha o‘tiladigan gorizontal kon lahimi.
72. Bir –biriga yaqin joylashgan qiya lahimlarini o‘zaro tutashtiruvchi gorizontal kon lahimi.
73. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon lahimi, mexanik qurilmalar yordamida yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga tushirishga xizmat qiladi.
74. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan qiya kon lahimi.
75. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan, Bremsberg yoki uklonning bir tomoni yoki har ikki tomonidan ularga parallel o‘tiladigan qiya kon lahimi.
76. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan qiya kon lahimi. ....., odatda foydali qazilma qatlami bo‘ylab, uning qalinligi orasidan o‘tiladi.
77. Ko‘ndalang kesim yuzasiga nisbatan uncha uzun bo‘lmagan kon lahimlari ..... deb yuritiladi.
78. Ko‘mir Shaxtalarida kavjoy kata uzunlikka ega bo‘lsa, uni ..... deb yuritiladi.
79. Shaxta maydoni hududida joylashgan foydali qazilmaning umumiy miqdori
80. Tog‘ jinslari kelib chiqishiga ko‘ra ... quyidagi turlarga bo‘linadi.
81. Buzilgan tog‘ jinslari bog‘liqlik darajasi bo‘yicha nechta kategoriyaga bo‘linadi?
82. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo‘linadi:
83. Tog‘ jinslarini turi va holatiga bog‘liq holda tog‘ jinsini qazib olishga tayyorlash asosan quyidagi usullar yordamida amalga oshiriladi:
84. Kon massasini tashish uchun qo‘llaniladigan asosiy transport vositalari:
85. Temir yo‘l transporti qanday holatlarda qo‘llaniladi?
86. Ruda deb nimaga aytiladi?
87. Tanasining qalinligi 5-10-15m ga teng bo‘lgan ruda yotqiziqlar qaysi qalinlik guruhiga tegishli?
88. Ruda tanasi qiyaligi 360 dan katta bo‘lgan yotqiziqlar qaysi turga tegishli?
89. Yog‘ochli mustahkamlagich qancha muddatga o‘rnatiladi.
90. Burg‘ulash-portlatish ishlari tog‘ jinsining qanday qattiqligida olib boriladi?
91. Stvolni maxsus usulda o‘tish qachon qo‘llaniladi?
92. Kon bosimini boshqarish deb nimaga aytiladi?
93. Rudani skvajinali qulatish qachon qo‘llaniladi?
94. Rudani kamerali zaryad bilan qulatish qachon qo‘llaniladi?
95. Rudani ikkilamchi maydalash qachon qo‘llaniladi?
96. Shaxta changi deb nimaga aytiladi?
97. Rudani eltish deb nimaga aytiladi?
98. Selik deb nimaga aytiladi?
99. Shaxta havosi deb nimaga aytiladi?
100. Ko‘mir shaxtasining gaz balansi deb nimaga aytiladi?

101. Shaxtada metan qanday holda ajraladi?
102. Shaxta gaz muvozanati deb nimaga aytiladi?
103. Shaxta qazib olish kavjoyi, berk lahimlarda metan to'planish miqdori qancha bo'lishi kerak?
104. Shaxtada qanday shamollatish usullari qo'llaniladi?
105. O'yiq (vrub) nima vazifani bajaradi?
106. Kon lahimlari ta'rifini aniqlang.
107. Ruda tanasi qavatlarga ajratib polli usulda qazishga tayyorlanganda qavat va polning o'lchamlari qanday bo'lishini aniqlang.
108. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi laximlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi?
109. Xozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko'p qismi qaysi usulda o'tidadi?
110. Foydali qazilma yoki kon jinsining qattiqlik koeffisenti (f) 4-7 ga teng bo'lganda ularni massivdan ajratib olish usulini ko'rsating.
111. Shaxta maydoni ta'rifini ko'rsating.
112. Umumshaxta texnologik bo'linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko'rsating.
113. Shaxtalarning suvdorlik koeffistenti deganda nimani tushinasiz?
114. Foydali qazilmani eltish deb nimaga aytiladi?
115. Foydali qazilmani eltish usullarini ko'rsating?
116. .- bular shaxta stvoli va shtolnya
117. Bosh lahimlardan tashqari konni ochish uchun ... ham o'tiladi, ular kon lahimlarini shamollatishga, konchilarni shaxtadan yer yuzasiga chiqarish uchun qo'shimcha chiqish lahimi sifatida xizmat qiladi
118. Ruda tanasini alohida uchastkalarini va konning pastki chuqur garizotlarini ochish uchun ... o'tkaziladi.
119. transport vositalarini meyordagidak ishlashi uchun, kishilar harakatlanishiga qulay, xavfsiz, materiallar uskunalar tashishga va zarur bo'lgan miqdordagi havo oqimini o'tkaza oladigan o'lchamda bo'lishi kerak.
120. Kon lahimlari o'tish va foydali qazilmalarni qazib olishdan hosil bo'ladigan bo'shliqlar vaqt o'tishi bilan upirilgan jinslar hisobiga to'lib boradi natijada konning ustki qismidagi jinslar massasi deformatsiyalanib, erning yuqori qismini sekin-asta bir tekis butunligi uzulmasdan ... yoki bu jarayon shiddat bilan kechib yer yuzasi anchagina siljiydi va chuqur hosil qilib boradi.
121. Yer yuzasining siljishga uchragan qismini ... deyiladi
122. Agar qazib olinayotgan ruda tanasi qalinligi kichik o'lchamda bo'lsa yoki qazib olish ishlari katta quruqlikda olib borilsa,.....
123. Foydali qazilmalarni qazib olishda yer yuzasini siljishga olib kelmaydigan chuqurligi .....deyiladi
124. Siljish burchagi jinslarning fizik-mexanik hususiyatlariga, konni yotish burchagiga ... bog'liq holda keng ko'lamda o'zgaradi.
125. Foydali qazilma tanasi (qatlami) tikka yaqin joylashgan konlarni, tik stvollar bilan ochishda, bosh stvol va shaxta maydonini o'rganganlarida joylashgan yordamchi stvollar kon jinslarining ..... joylashtiriladi
126. Jinslar buzilish qiyinligi ko'rsatkichi bo'yicha necha sinfga bo'linadi?
127. Qanday kon jinslari pishiq jinslar guruhini tashkil qiladi?
128. Qanday kon jinslari sochilma jinslar guruhini tashkil qiladi?
129. Qazish bo'shlig'i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang?

130. Qazish lahimlari nomini ko'rsating?
131. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
132. Qattiq va turg'un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiiadigan, gorizontal kon lahimi o'tilsa uning ko'ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo'lgani maqul?
133. Kombayn bilan ko'mir qazishda qazish bo'shlig'i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo'lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi.
134. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
135. Kon lahimlari bajaradigan vazifalariga ko'ra nechta turga bo'linadi?
136. Kon lahimlari yer qobig'ida joylashishi bo'yicha necha turga bo'linadi?
137. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo'qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko'rsating.
138. Konchilik korxonalarida qazish ishlarini tashkil qilish ishlari surilma grafigi belgisini ko'rsating.
139. Ko'mir konlarini sidirg'asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo'llaniladi?
140. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta'rifini aniqlang.
141. Og'ish burchagi 18 grad - 39 grad bo'lgan qatlam turi nomini ko'rsating.
142. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo'lgan bo'shliqni asrash necha sinfga bo'linadi?
143. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o'lchamlarini qancha bo'lishi mumkin?
144. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko'p bo'lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo'llanadigan asosiy transport vositalarini ko'rsating
145. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo'tadil ishlashini ta'minlash kerak?
146. Tor kovjoyli lahim o'tish usuli qanday sharoitlarda qo'llaniladi?
147. Foydali qazilma va ruda bo'laklarining kondision o'lchamlari nima asosida aniqlanadi?
148. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz?
149. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo'lgan ruda tanalarini qazib olishda qo'llaniladi?
150. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta'rifini ko'rsating
151. Shaxtalarda kovjoy oldi bo'shligi eni 2 m masofada ochilgan bo'lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg'unlik bo'yicha qaysi sinfga kiradi
152. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz?
153. Yupqa o'rtacha qalinlikga ega va og'ish burchagi 12 grad gacha bo'lgan qatlamlarni qazishda qo'llaniladigan Asosiy qazish tizimini ko'rsating
154. Tog' jinslari kelib chiqishiga ko'ra .. quyidagi turlarga bo'linadi.
155. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, kichik ko'ndalang kesim yuzaga ega bo'lgan va yuqori gorizontdan pastki gorizontga qazib olingan rudani o'z og'irlik kuchi ta'sirida tushurishga xizmat qiladigan vertikal kon laximi bu...
156. Har ikki tomoni yer yuzi bilan bevosita tutashadigan yer osti gorizontal kon laximi bo'lib, asosan transport ishlarini bajarishga xizmat qiladigan kon laximi bu....
157. Kon yotqiziqlari (qatlamlari) cho'ziqligiga perpendikulyar o'tkaziladigan, yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan gorizontal kon laximi bu.....
158. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo'qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko'rsating?
159. Qaysi lahimlar kon tayyorlov lahimlari turiga kiradi?

160. Termik burg'ilashda asosiy ishchi element.
161. Shpur va skvajinani burg'ilangan jinslardan tozalash
162. KSH-1KG qazish kombayni ishchi a'zosi
163. Qazish ish joyi mustahkamlagichi asosiy qismlari
164. Kon mashinalari kuch uskunalari
165. Yotiq va qiya qatlamlarni qazishda kesish tog' jinsini massivdan ajratib oladigan va yetkazish mashinasiga yuklaydigan mashina
166. Yuklash mashinasi ishi
167. Ma'lum bir geologik sharoitda hosil bo'lib ximiyaviy tarkibi yaqin bo'lgan jinslar nima?
168. Bir yoki bir necha minerallardan tarkib topgan agregatlar nima deyiladi?
169. Normal yoki urinma zo'riqmalar chegaraviy qiymatdan oshganda yemirilish sodir bo'lishi qaysi nazariya?
170. Massivni o'rganishni gravitatsion usuli nimaga asoslangan?
171. Skvajinli PM zaryadi usulining moxiyati nima?
172. Tik skvajin zaryadlarini qo'llash doirasi?
173. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
174. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda qanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
175. Perfaratorlarning ishlash printsipini keltiring
176. Lahim o'tuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli buyicha turlari
177. Lahim o'tish komplektlari asosiy mashina va uskunalari
178. Qazish jarayonida orasiga aralashma tog' jinslari qo'shilib qolgan parchalangan ruda.
179. Tarkibidagi foydali komponentlar soniga bog'liq holda rudalar quyidagilarga bo'linadi.
180. Rudalanish xususiyati bo'yicha rudalar quyidagilarga bo'linadi.
181. Qalinligi 0,6-0,8 m bo'lgan rudalar gavdalari
182. Qalinligi 0,8 m dan 4-5 m gacha bo'lgan ruda gavdalari.
183. Shaxta maydonining cho'ziqlik bo'yicha o'lchami qancha bo'lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi?
184. Tub jinslarning buzilishidan hosil bo'lgan yumshoq cho'kindi jinslar
185. Yonmaydigan qattiq foydali qazilmalar
186. Yer ostida rudalarning tabiiy uyulmasi
187. Qaysi turdagi mustahkamlagichlar yakka tartibdagi deyiladi?
188. Shtrekka parallelo'tiladigan bevosita yer yuzi bilan tutashmaydigan gorizontal kon lahimi bu?
189. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
190. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga ... deyiladi.
191. Ma'lum bir geologik sharoitda hosil bo'lib ximiyaviy tarkibi yaqin bo'lgan jinslar nima?
192. Yonmaydigan qattiq foydali qazilmalar?
193. Moos qattiqlik shkalasidagi eng yumshoq mineralni belgilang.
194. Noo'lcham kon massalari deb qaysi o'lchamdagilarga aytiladi?
195. Yer yuzasi tekis bo'lgan, ruda tanasi har xil balandlikda joylashgan konni qanday usulda ochadi
196. Kon jinsi qattiqligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar?
197. Yer osti ruda texnologiyasi bu:

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar.

1. Qayumov O.A, Xo'jaqulov A.M, Shodiyev A.N, Eshonqulov U.X. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi. O'quv qo'llanma - Intellekt, 2022
2. Lomonosov G.G. Proizvodstvennie protsessi podzemnoy dobichi rudnix mestorojdeniy. -M.: "Gornaya kniga" nashriyoti, 2013.
3. Xomenko O.Ye., Kononenko M.N., Zubko S.A. Ruda konlarini yer osti kazib olish jarayonlari. - Dnepropetrovsk nashriyoti, 2015.

Qo'shimcha adabiyotlar.

1. O. V. Mixeev va boshqalar, Qatlamli konlarni yer osti usulida o'zlashtirish. - M.: MGGU nashriyoti. 2001 y.
2. Milexin G.G. Otkritiye i podgotovka rudnix mestorojdeniy. O'quv qo'llanma: Murmansk nashriyot uyi MSTU 2004.

Sovmestnaya razrabotka rudnix mestorojdeniy. 3. D. R. Kaplunov, M. V. Rilnikova. - M.: Izdatelskiy dom, 2012.

4. V.I. Morozov va boshqalar. Qirquvchilar. 3-jild. Yer osti konlari. Konchilik nashriyoti, 2014.
5. A.D.Chernix, B.N. Andreev, I.B. Oshmyanskiy. Ochiq yer osti ruda konlari. Kiyev. "Texnika" 2010 y. ishlanma.
6. Plakitkina L.S. Asosiy mamlakatlar, MDH va Rossiyaning ko'mir sanoatining 2030-yilgacha bo'lgan davrdagi tahlili va rivojlanish istiqbollari. - M.: "Konchilik sanoati," 2013.

Internet saytlari:

1. www.ziyonet.uz.
2. http://www.elibrary.ru/menu_info/asp-nauchno elektroniki.
3. http://www.ngmk.uz.
4. http://www.agmk.uz.
5. http://www.rsl.ru - Rossiya Davlat kutubxonasi
6. http://mggu.da.ru - Moskva davlat konchilik universiteti
7. http://www. Konchilik - jornal.com/mj/MJ/mj/htm- Konchilik-Jurnal 7.
8. http://info.uibk.ac.at/c/c8/c813-Institute va tunnel muhandisligi instituti.
9. http://www.rsl.ru - Rossiya davlat kutubxonasi.
10. http://www.rsl.ru/r_frame.asr? http://www.edd.ru elektron adabiyotlar nusxalari.
11. http://www.minenet.com - Konchilik kompaniyalari.
12. http://www.uz/rus/indistries/cmi.htm O'zbekistonning ko'mir qazib olish sanoati.
13. http://www.uz/rus/indistries/zdo.htm - oltin qazib olish sanoati.

4. "Yer osti konchilik ishlari jarayonlari" fanidan YaDAK savollari

1. Foydali komponentlar turi bo'yicha rudalar .....guruhlarga bo'linadi?
2. Rudani yer qa'ridan sifatli va to'laroq qazib olish darajasi uning ..... bilan baholanadi?
3. Ruda yo'qotilishi umumrudnik, massiv va ajratib olingan ruda bo'yicha..... yo'qotilishlarga bo'linadi
4. Kapital kon lahimlari atrofida, ularni saqlash maqsadida va yer yuzidagi turli obyektlarni shikastlanishidan muhofaza qilish uchun ular ostida qoldirilgan seliklardagi ruda zaxiralari ..... ruda yo'qotilishini tashkil qiladi
5. Massivdagi.....ruda yo'qotilishi qazish bloklari ichida, kon-tayyorlov lahimlari (shtreklar, ko'tarmalar va h.k.)ni saqlash uchun ular atrofida qoldirilgan seliklar, shuningdek, ruda tanasi bilan uni o'rab olgan jinslar kantaktida qolib ketadigan ruda zaxiralaridan iborat bo'ladi.
6. Ruda tanasi osilgan yonida yotgan jinslar massivi uning.....va ruda tanasini yotgan qismidagsi esa uning asosi deb yuritiladi
7. Ruda tanasi osilgan yonida yotgan jinslar massivi uning shipi va ruda tanasini yotgan qismidagsi esa uning ..... deb yuritiladi
8. Juda yupqa qatlam (kon yotqizig'i)ni tavsiflovchi o'lchamni ko'rsating
9. Qanday qatlamlar o'ta qiya qatlam deyiladi?
10. Qazish lahimlari nomini ko'rsating
11. Konchilik jinslari mustahkamlik koeffitsientini birinchilardan bo'lib tasniflagan taniqli olim?
12. ..... - jinslar massiviy tagi va yon tomonini qazib olib ochiq yuza hosil qilganda, uning ma'lum muddatgacha o'pirilib tushmasdan ship qismini butunligini saqlab turish xususiyati
13. Rudani massivdan ajratgandan so'ng bo'laklarga bo'lib, parchalash natijasida qo'porilgan rudani umumiy hajmi ko'payadi.....
14. Portlovchi modda .....ga o'rnatilgan bo'lsa, bu usul shpurli zaryad deb aytiladi
15. Agar portlovchi moddaning zaryadi .....ga o'rnatilgan bo'lsa, unda skvajinali zaryad deyiladi.
16. Patronning diametri ..... diametridan kichikrok. bo'lishi kerak
17. Kon bosimi ta'rifini ko'rsating
18. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko'rsating
19. Kon lahimlarini o'tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko'rsating
20. Kon lahimlarini o'tishning burg'ilab-portlatish usulida o'tish lahim qiyaligi necha gradus bo'lganda qo'llanishi mumkin
21. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli
22. Kon tayyorlov lahimlarini ko'rsating
23. ....- qazilgan uchastka doirasida portlatib qulatilgan joyidan asosiy transport vositalariga yuklaydigan joygacha yetkazib berishga aytiladi.
24. Rudani chiqarish usuli asosan ikki xil ko'rinishga ega: ..... va mexanizatsiyalashgan usul
25. .....- chiqarish usulida skreper, konveyer, o'ziyurar vagonetkalarda, yuklovchi-tashuvchi mashinalarda amalga oshiriladi
26. Ruda tushiruvchi lahim orqali rudani lahim tagiga tushirish odatda uni ..... bilan birga kuzatiladi
27. Ba'zan rudani portlatish kuchi ta'sirida ham tushirish yoki yuqori bosimdagi suv oqimi bilan ..... chiqariladi.
28. Rudani tushirish, yuklash, tashish ish unumdorligi uning ..... o'lchami bilan aniqlanadi

29. Qattiq va turg'un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o'tilsa uning ko'ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo'lgani maqul
30. Yig'ma gorizontli ochish sxemasida qiya stvol orqali foydali qazilmani yer yuziga tashib chiqarishda qo'llanadigan asosiy transport vositasini ko'rsating
31. Qazish bo'shlig'ini tabiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang.
32. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
33. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
34. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
35. Lahim atrof jinslari deformatsiyasi ta'rifini aniqlang
36. Lahim o'tish sikli davomiyligi ta'rifini aniqlang
37. Massivdan ajratib olingan (maydalangan) kon jinslari xossalarini aniqlang
38. Mexanik usulda lahim o'tish jinslar qattiqlik koeffitsenti (f) qancha bo'lganda qo'llanishi mumkin
39. O'rta va qiya foydali qazilma (ko'mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi
40. Bajaradigan vazifalari bo'yicha kon lahimlari nechta guruhga bo'linadi
41. Gorizontal kon lahimlarini ko'rsating
42. Yer bag'rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi
43. Zamonaviy texnologiya asosida qazib olinganda moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan kon zaxirasini aniqlang
44. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi
45. Qanday qatlamlar o'ta qiya qatlam deyiladi
46. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi
47. Qatlam og'ishi qanday ko'rsatkich bilan belgilanadi?
48. Qatlamni cho'ziqligi bo'yicha uzun stolbalarga ajratib qazish tizimida ko'mirni komplekslar yordamida qazib olishda uzunligi necha bo'lishi mumkin?
49. Qattiqlik birligi sifatida prof. Protodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan
50. Kombayn bilan ko'mir qazishda qazish bo'shlig'i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo'lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi?
51. Kon ishlari deganda nimani tushunasiz?
52. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo'yicha nechta turga ajratiladi?
53. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
54. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang
55. Kon lahimlarini o'tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko'rsating
56. Konni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi?
57. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo'qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko'rsating
58. Lahim o'tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
59. Lentali konveyerlar qiyaligi qanday bo'lgan kon lahimlarida qo'llanishi mumkin?
60. Foydali qazilma yotqizig'ining gorizontal yo'nalishdagi eng katta o'lchami qanday nomlanadi?
61. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
62. Cho'kindi jinslarning mumkin bo'lgan qalinligini aniqlang
63. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang

64. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushinasiz?
65. Chuqurligi 100 metrgacha bo'lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o'tiluvchi tik (ayrim hollarda qiya) o'tiluvchi kon lahimi
66. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi
67. Asosan metall rudalari, kon-kimyo xom ashyo va qurilish materiallarini yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi.
68. Qimmatbaho metallarga ega bo'lgan sochma konlarni qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi
69. Bevosita yer yuzi bilan tutashadigan va konni ochish uchun o'tiladigan kon lahimi.
70. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan, yuklarni pastki gorizontdan yuqori gorizontga ko'tarish mashinalari yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan vertikal kon lahimi. Ko'r stvollar bosh stvol orqali ochilgan so'nggi gorizontdan pastda joylashgan foydali qazilmani ochish uchun barpo etiladi.
71. Qalin ko'mir qatlamlari yoki ruda yotqiziqlarining gorizontal qalinligi bo'yicha o'tiladigan gorizontal kon lahimi.
72. Bir –biriga yaqin joylashgan qiya lahimlarini o'zaro tutashtiruvchi gorizontal kon lahimi.
73. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon lahimi, mexanik qurilmalar yordamida yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga tushirishga xizmat qiladi.
74. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan qiya kon lahimi. Yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga o'z og'irlik kuchi ta'sirida tushirishga xizmat qiladi
75. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan, Bremsberg yoki uklonning bir tomoni yoki har ikki tomonidan ularga parallel o'tiladigan qiya kon lahimi.
76. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan qiya kon lahimi.....odatda foydali qazilma qatlami bo'ylab, uning qalinligi orasidan o'tiladi.
77. Yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan qiya (ayrim hollarda vertikal) kon lahimi bo'lib, asosan ruda konlarini qazib olishda ish joylarini shamollatish, foydali qazilma va boshqa yuklarni yuqoridan pastga, o'z og'irlik kuchi ta'sirida tashishga xizmat qiladi.
78. Ko'ndalang kesim yuzasiga nisbatan uncha uzun bo'lmagan kon lahimlari ..... deb yuritiladi.
79. Ko'mir shaxtalarida kavjoy katta uzunlikka ega bo'lsa, uni ..... deb yuritiladi.
80. Shaxta maydoni hududida joylashgan foydali qazilmaning umumiy miqdori
81. Tog' jinslari kelib chiqishiga ko'ra ... quyidagi turlarga bo'linadi.
82. Buzilgan tog' jinslari bog'liqlik darajasi bo'yicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
83. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo'linadi:
84. Tog' jinslarini turi va holatiga bog'liq holda tog' jinsini qazib olishga tayyorlash asosan quyidagi usullar yordamida amalga oshiriladi:
85. Kon massasini tashish uchun qo'llaniladigan asosiy transport vositalari:
86. Temir yo'l transporti qanday holatlarda qo'llaniladi?
87. Ruda deb nimaga aytiladi?
88. Tanasining qalinligi 5-10-15m ga teng bo'lgan ruda yotqiziqlar qaysi qalinlik guruhiga tegishli?
89. Ruda tanasi qiyaligi 360 dan katta bo'lgan yotqiziqlar qaysi turga tegishli?
90. Yog'ochli mustahkamlagich qancha muddatga o'rnatiladi.
91. Burg'ulash-portlatish ishlari tog' jinsining qanday qattiqligida olib boriladi?
92. Stvolni maxsus usulda o'tish qachon qo'llaniladi?
93. Kon bosimini boshqarish deb nimaga aytiladi?
94. Rudani skvajinali quiatish qachon qo'llaniladi?
95. Rudani kamerali zaryad bilan qulatish qachon qo'llaniladi?
96. Rudani ikkilamchi maydalash qachon qo'llaniladi?

97. Shaxta changi deb nimaga aytiladi?
98. Rudani eltish deb nimaga aytiladi?
99. Selik deb nimaga aytiladi?
100. Shaxta havosi deb nimaga aytiladi?
101. Ko'mir shaxtasining gaz balansi deb nimaga aytiladi?
102. Shaxtada metan qanday holda ajraladi?
103. Shaxta gaz muvozanati deb nimaga aytiladi?
104. Shaxta qazib olish kavjoyi, berk lahimlarda metan to'planish miqdori qancha bo'lishi kerak?
105. Shaxtada qanday shamollatish usullari qo'llaniladi?
106. O'yiq (vrub) nima vazifani bajaradi?
107. Kon lahimlari ta'rifini aniqlang.
108. Ruda tanasi qavatlarga ajratib polli usulda qazishga tayyorlanganda qavat va polning o'lchamlari qanday bo'lishini aniqlang.
109. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi laximlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi?
110. Xozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko'p qismi qaysi usulda o'tidadi?
111. Foydali qazilma yoki kon jinsining qattiqlik koeffisenti (f) 4-7 ga teng bo'lganda ularni massivdan ajratib olish usulini ko'rsating.
112. Shaxta maydoni ta'rifini ko'rsating
113. Umumshaxta texnologik bo'linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko'rsating.
114. Shaxtalarning suvdorlik koeffistenti deganda nimani tushinasiz?
115. Foydali qazilmani eltish deb nimaga aytiladi?
116. Foydali qazilmani eltish usullarini ko'rsating?
117. ...- bular shaxta stvoli va shtolnya
118. Bosh lahimlardan tashqari konni ochish uchun.....ham o'tiladi, ular kon lahimlarini shamollatishga, konchilarni shaxtadan yer yuzasiga chiqarish uchun qo'shimcha chiqish lahimi sifatida xizmat qiladi
119. Ruda tanasini alohida uchastkalarini va konning pastki chuqur garizotlarini ochish uchun..... o'tkaziladi.
120. ... transport vositalarini meyordagidak ishlashi uchun, kishilar harakatlanishiga qulay, xavfsiz, materiallar uskunalar tashishga va zarur bo'lgan miqdordagi havo oqimini o'tkaza oladigan o'lchamda bo'lishi kerak.
121. Kon lahimlari o'tish va foydali qazilmalarni qazib olishdan hosil bo'ladigan bo'shliqlar vaqt o'tishi bilan upirilgan jinslar hisobiga to'lib boradi natijada konning ustki qismidagi jinslar massasi deformatsiyalanib, erning yuqori qismini sekin-asta bir tekis butunligi uzulmasdan ... yoki bu jarayon shiddat bilan kechib yer yuzasi anchagina siljiydi va chuqur hosil qilib boradi.
122. Yer yuzasining siljishga uchragan qismini ... deyiladi
123. Agar qazib olinayotgan ruda tanasi qalinligi kichik o'lchamda bo'lsa yoki qazib olish ishlari katta quruqlikda olib borilsa, ...
124. Foydali qazilmalarni qazib olishda yer yuzasini siljishga olib kelmaydigan chuqurligi ... deyiladi
125. Siljish burchagi jinslarning fizik-mexanik hususiyatlariga, konni yotish burchagiga ... bog'liq holda keng ko'lamda o'zgaradi.
126. Foydali qazilma tanasi (qatlami) tikka yaqin joylashgan konlarni, tik stvollar bilan ochishda, bosh stvol va shaxta maydonini o'rganganlarida joylashgan yordamchi stvollar kon jinslarining ... joylashtiriladi

127. Jinslar buzilish qiyinligi ko‘rsatkichi bo‘yicha necha sinfga bo‘linadi?
128. Qanday kon jinslari pishiq jinslar guruhini tashkil qiladi?
129. Qanday kon jinslari sochilma jinslar guruhini tashkil qiladi?
130. Qazish bo‘shlig‘i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang?
131. Qazish lahimlari nomini ko‘rsating?
132. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
133. Qattiq va turg‘un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o‘tilsa uning ko‘ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo‘lgani maqul?
134. Kombayn bilan ko‘mir qazishda qazish bo‘shlig‘i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo‘lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi.
135. Metall konlariga nimalar kiradi.
136. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
137. Kon lahimlari bajaradigan vazifalariga ko‘ra nechta turga bo‘linadi?
138. Kon lahimlari yer qobig‘ida joylashishi bo‘yicha necha turga bo‘linadi?
139. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo‘qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko‘rsating.
140. Konchilik korxonalarida qazish ishlarini tashkil qilish ishlari surilma grafigi belgisini ko‘rsating.
141. Ko‘mir konlarini sidirg‘asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
142. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta'rifini aniqlang.
143. Og‘ish burchagi 18 grad - 39 grad bo‘lgan qatlam turi nomini ko‘rsating.
144. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo‘lgan bo‘shliqni asrash necha sinfga bo‘linadi?
145. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o‘lchamlarini qancha bo‘lishi mumkin?
146. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko‘p bo‘lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo‘llanadigan asosiy transport vositalarini ko‘rsating
147. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo‘tadil ishlashini ta'minlash kerak?
148. Tor kovjoyli lahim o‘tish usuli qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
149. Foydali qazilma va ruda bo‘laklarining kondision o‘lchamlari nima asosida aniqlanadi?
150. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz?
151. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo‘lgan ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi?
152. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta'rifini ko‘rsating
153. Shaxtalarda kovjoy oldi bo‘shligi eni 2 m masofada ochilgan bo‘lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg‘unlik bo‘yicha qaysi sinfga kiradi
154. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz?
155. Yupqa o‘rtacha qalinlikga ega va og‘ish burchagi 12 grad gacha bo‘lgan qatlamlarni qazishda qo‘llaniladigan asosiy qazish tizimini ko‘rsating
156. Tog‘ jinslari kelib chiqishiga ko‘ra .. quyidagi turlarga bo‘linadi.
157. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, kichik ko‘ndalang kesim yuzaga ega bo‘lgan va yuqori gorizontdan pastki gorizontga qazib olingan rudani o‘z og‘irlik kuchi ta'sirida tushurishga xizmat qiladigan vertikal kon laximi bu…
158. Har ikki tomoni yer yuzi bilan bevosita tutashadigan yer osti gorizontal kon laximi bo‘lib, asosan transport ishlarini bajarishga xizmat qiladigan kon laximi bu….

159. Kon yotqiziqlari (qatlamlari) cho‘ziqligiga perpendikulyar o‘tkaziladigan, yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan gorizontal kon laximi bu…..
160. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo‘qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko‘rsating?
161. Qaysi lahimlar kon tayyorlov lahimlari turiga kiradi?
162. Termik burg‘ilashda asosiy ishchi element.
163. Shpur va skvajinani burg‘ilangan jinslardan tozalash
164. Burg‘ilash usullari
165. KSH-1KG qazish kombayni ishchi a`zosi
166. Qazish ish joyi mustahkamlagichi asosiy qismlari
167. Kon mashinalari kuch uskunalari
168. Yotiq va qiya qatlamlarni qazishda kesish tog‘ jinsini massivdan ajratib oladigan va yetkazish mashinasiga yuklaydigan mashina
169. Yuklash mashinasi ishi
170. Ma'lum bir geologik sharoitda hosil bo‘lib ximiyaviy tarkibi yaqin bo‘lgan jinslar nima?
171. Bir yoki bir necha minerallardan tarkib topgan agregatlar nima deyiladi?
172. Normal yoki urinma zo‘riqmalar chegaraviy qiymatdan oshganda yemirilish sodir bo‘lishi qaysi nazariya?
173. Massivni o‘rganishni gravitatsion usuli nimaga asoslangan?
174. Skvajinli PM zaryadi usulining moxiyati nima?
175. Tik skvajin zaryadlarini qo‘llash doirasi?
176. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o‘lchamlar bilan tavsiflanadi?
177. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda qanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
178. Perfaratorlarning ishlash printsipini keltiring
179. Lahim o‘tuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli buyicha turlari
180. Lahim o‘tish komplektlari asosiy mashina va uskunalari
181. Qazish jarayonida orasiga aralashma tog‘ jinslari qo‘shilib qolgan parchalangan ruda.
182. Tarkibidagi foydali komponentlar soniga bog‘liq holda rudalar quyidagilarga bo‘linadi.
183. Rudalanish xususiyati bo‘yicha rudalar quyidagilarga bo‘linadi.
184. Qalinligi 0,6-0,8 m bo‘lgan rudalar gavdalari.
185. Qalinligi 0,8 m dan 4-5 m gacha bo‘lgan ruda gavdalari.
186. Shaxta maydonining cho‘ziqlik bo‘yicha o‘lchami qancha bo‘lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi?
187. Tub jinslarning buzilishidan hosil bo‘lgan yumshoq cho‘kindi jinslar
188. Yonmaydigan qattiq foydali qazilmalar
189. Yer ostida rudalarning tabiiy uyulmasi
190. Qaysi turdagi mustahkamlagichlar yakka tartibdagi deyiladi?
191. Shtrekka parallelo‘tiladigan bevosita yer yuzi bilan tutashmaydigan gorizontal kon lahimi bu?
192. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
193. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga…… deyiladi.
194. Ma'lum bir geologik sharoitda hosil bo‘lib ximiyaviy tarkibi yaqin bo‘lgan jinslar nima?
195. Yonmaydigan qattiq foydali qazilmalar?
196. Moos qattiqlik shkalasidagi eng yumshoq mineralni belgilang.

197. Noo'lcham kon massalari deb qaysi o'lchamdagilarga aytiladi?
198. Yer yuzasi tekis bo'lgan, ruda tanasi har xil balandlikda joylashgan konni qanday usulda ochadi
199. Kon jinsi qattiqligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar?
200. Yer osti ruda texnologiyasi bu - .....

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar:

1. U.X.Eshonqulov, O.A.Qayumov, Z.Y.Latipov, R.U.Nomdorov, A.M.Xo'jaqulov "Foydali qazlima konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi" Darslik — Qarshi, "Intellekt" nashriyoti.: QarMII 2023
2. U.X.Eshonkulov, O.A.Qayumov, A.N Shodiyev, A.M.Xujakulov. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi. O'quv qo'llanma. - Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2022 yil. 237 bet
3. Rahimov V.R., Ubaydullayev N.U. "Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish" o'quv qo'llanma. - T.: 2013. - 312 b.
4. X.A.Nurxonov, A.Y.Shukurov, N.A.Boymurodov. Burg'ilash va portlatish ishlarida xavfsizlik qoidalari. O'quv qo'llanma. – Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2022 yil.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi. -T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza 2016 yil 7 dekabr. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 48 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
4. O'zbekiston Respublkasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. - T.:2017 yil 7 fevral, PF-4947-sonli Farmoni.

Internet saytlari

http://www.mining.ite-uzbekistan.uz/ru
http://www.minenet.com-Mining
http://www.Rls.ru
http://www.tlibrary.ru/menuinfo.asp
http://www.yak.uz
http://www.yelibrary.ru/menu_info.asp – ilmiy elektron kutubxona.
http://mggu.da.ru – Moskva davlat konchilik universiteti.
http://www.mining-journal.com/mj/MJ/mj.htm - Mining Journal
http://info.uibk.ac.at/c/c8/c813 - Institute of Geotechnical and Tunnel engineyering
http://www.rsl.ru – Rossiya davlat kutubxonasi.
http://www.rsl.ru/r_frame.asp?http://www.yedd.ru –Yelektron adabiyotlar nushasi.
http://www.minenet.com – Mining companiyes.